

כיצד העדים נעשין וזמנין כו'. בגמרא מפרש מאי קאמר:
אם איש פלוני. הן: שהא דן גרושה. כפינו נגדרשה
אמו וקיסם שנולד והרי הוא חלל ופסול: אין אומרים. אם הזמני
וכן כהנים יעשה זה בן גרושה וחלול לקיים זו ופסול
סופג את הארבעים ובגמרא מפרש
עמאל: שחיב גלות. שהרג את
הנפש כשנגב: גמ' הג' הא' כיצד
אין העדים נעשין וזמנין מיכתי ליה
ועוד דקמי לקמן (דף ה.) אבל אמרו
לשם כו': כיצד אין העדים נעשין
וזמנין מיכתי ליה. דהא לא מקיימת
בהו כאשר זמס: ועוד. מאי קא בעי
תהא כיצד נעשין וזמנין הא קמי
נה לקמן כיצד דין וזמנין דקמי
במתני' אבל אמרו להם המזימים
היאך אתם מעידים עדות זה והלא
הייתם עמנו אומות היום במקום פלוני
כו': הם פלאי. פסקינן דקמי
דמני בשליה אלו הן הנחנקין דוא
קיימא דקמדין דיש וזמנין ששנתו
במקל מדין הומה דקמתי מל
הזמנין מקדימיה לאותה מיתה
כלומר אין להם לפסות מיתה אחרת
אלא משכימין לאותה מיתה שנגמר
בה דיו של נדון: חזן מוממי כס
כן. נשאה שאע"פ שנגמר דינה
לפריה על פיסה כן נתמק דלדין
הס (דף ג.) היא כשריפה ואין
בועלה כשריפה אלא נתמק כשאר
אשת איש והזמנין משכימין למיתה
שחיבה אל הבעל דכתיב כאשר זמס
לעשות לאחי ולא לחמותו (סג)
וקאמר הכא עדי ים וזמנין אחריס
שאין מקיימין בהו דין הומה כלל
אלא מלקות ועלה מפרש כיצד אומן
העדים נעשין וזמנין כהו דין הגדון
נעשין וזמנין מעדיס אנו כו': ולא
לורעו. ואם תעשה חלל והוא כהן
ומס. והוא זמס נפסול את הגדון
ואת זרעו: הפתול אינו מפתול.
כהן נושא את הגרושה שמתהלל את
זרעו אין הוא זמנין מפתול את
הכהונה: כהא חלל ואל חילל. עד

כיצד העדים פרק ראשון מכות ב.

ב.

עין משפט
ג' מ' פ"ב
ה' מ' פ"ב

א א מ' פ"ב
ב ב מ' פ"ב
ג ג מ' פ"ב
ה ה מ' פ"ב

מוסף רש"י

כל הוסיפין מקדימין
לאותה מיתה. שחי
מחייבין את הינון. חרין
מוסיפין בה בהן
ובועלה. כלומר וכל
הבעול מיעזבין מיתת
הבעול מן מוטעל בן
הן (פ' ה' דף כ"ג.)

רבינו הגאון

כיצד העדים נעשין
וזמנין כהו דין וזמנין
אנו באיש פלוני שיהא כו'.
גרושה או בן חלוצה כו'.
ואקשינן (ואי כיצד יוכי)
היאך אתם מעידים ביום
פלוגי שהרג פלוגי את
פלוגי במקום פלוגי ואחם
היה עמי במקום פלוגי
היי אלו זמנין. ופקינן
תא הוסיפין לאותה מיתה
חזן מוממי בה בהן
ובועלה. יש עדים אחריס
שאין בהם הומה כל
עיבר אלא מלקות כשאר
כיצד מעידין אנו באיש
פלוגי שהרג פלוגי שהרג
כו' אין אומרים יעשה זה
כן גרושה כו'. שנתמק
ועשיהו לו כאשר זמס לו
ולא לורעי ולפיסליה ליה
לדויה לחופיה. בעינן
כאשר זמס וליכא. כלומר
הוא לא בא אלא לפסול
לו ולדויה ואם באה
לפסול לו לבדו תהא לא
נעשה כאשר זמס ועשיהו.
בה פרא אמר קרו מתחלל
אינו מתחלל כו' בהן
גידול (ז' שבא על אלמנה
גידול ואלוהו אינו מתחלל
תתי שבא לחלל והעני
עליו שהוא כן גרושה
ותמינן לחלו ולו חילולו
אינו דין שלא מתחלל.
ומתקין רבינא אי הכי
בטלה תורת עדים זמנין
דאיכא ליפטר לרבין

מעידין אנו באיש פלוגי שהוא בן גרושה או בן חלוצה אין אומרים כו'. מיתה כיון דאם הזמנין אין גרושה והנולד אי"כ גם בשלל יזמנין אין עשה על פיסה בן גרושה (סג) דהכי הוא האמת ואמאי הא הויה לה עדות שאי אהא יכול להזימה כאשר זמס והיו שפיר אהא יכול להזימה וקשה דאי"כ מאי קאמר פרק היו בודקין (פ' ה' דף ק"ה) גבי עדי נערה המאורסה דלדיה לא מיקטלי דכיין דליניה לא מיקטלי משום שזיולין לומר לאסרה על בעלה בלאו הויה לה עדות שאי אהא יכול להזימה ומאי קאמר והא מ"מ לוקין וי"ל דהתם כיון שבאין לחייבה מיתה וזמנו להרוג את הנפש לא מקיימי כאשר זמס בנמלקות דהא כדחייב כתיב נפש נפש כדכש גבי הזמה דעדו נפשות ולא כתיב יכול להזימה בנמלקות אבל הכא כיון שלל אלא לשווייה בן גרושה וכן חלוצה ליתא כי אם לא בעלמא כיון שלקו כתיב שפיר עדות שאתה יכול להזימה ויעי"ל דגבי עדות דבן גרושה וחלוצה לא חיישינן כלל באתה יכול להזימה דמתיכא נפקא לן דבעינן עדות שאתה יכול להזימה מכאשר זמס והוא מוכח בגמרא דכאשר זמס לא נכתב לגבי עדות דבן גרושה (ס) ולא קאי כלל לעיה בשום דך שבעולם אבל התם גבי נערה המאורסה דלאו כאשר זמס קאי נמי עליוהו ודאם התרו בה מיקטלי אינהו כשהזמנין ואילו אינהו בלא הזמנין (ז) והתם מיירי בלא התרו וכוון דכאשר זמס קאי עליהו) לכך בעינן אתה יכול להזימה ויש לדקא לאמאי לא נקט מעידין אנו באיש פלוגי שהרג פלוגי כו' דזה הוה שייך דין בישראל בן כהנים וכן גרושה לא פסול אלא כשהיה יש ליהש דנקטיה משום דקאי לזמנין דהוה כדליחתא בגמרא ולכן נקט מדי דשייך כשהיה מעידין אנו באיש פלוגי שחיב גזירה. וא"ת היאך הוה יכולים להזיבו גלות בעדוניה והא יכול

העדים נעשים וזמנין מעידין אנו באיש פלוגי שהוא בן גרושה או בן חלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידין אנו באיש פלוגי שהוא חייב לגלות אין אומרים יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעים: גמ' הא כיצד אין העדים נעשים וזמנין מיכתי ליה ועוד: מקדימין לקמן אבל אמרו להם היאך אתם מעידין שהרי באותו היום אתם הייתם עמנו במקום פלוני הרי אלו זמנין (בבבב) דאלו אין וזמנין) תנא התם קאי (בבבב) מקדימין לאותה מיתה: חזין מומומי בת בהו ובעולה שאין מקדימין לאותה מיתה אלא למיתה אחרת ויש עדים וזמנין אחרים שאין עושין בהו דין הומה כל עייק אלא מלקות ארבעים כיצד מעידין אנו באיש פלוגי שהרג פלוגי או בן חלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה את הארבעים מנגיני מילי א"ר יהושע בן לוי (אמר ר"ש בן לקיש) דאמר קרא יועשיהם לו כאשר זמס לו ולא לורעו וליפסלוהו לדידהי ולא וליפסלו לורעי בעינן כאשר זמס לעשות וליכא בר פריה אומר ק"ו ומה המתחלל אינו מתחלל הבא לחלל ולא חילל אינו דין שלא יתחלל מתקף לה רבינא אם כן בטלת תורת עדים וזמנין ומה

לומר מיד הייתי כדאמר גבי אכלת חלב בפ"ק דבבא מציעא (דף ג'): וי"ל דמייירי שבראו זו רגלים לדבר ששומט הכרזל מקחו ואיכא למימר דלא נכתוין אבל קשה מהא דתנן פרק אלו הן הגולין (לקמן דף ט'): דשוגא אינו גולה לאו כי האי גונגא דומיא דגולה לדבר והשתא ניחא משוגא וי"מ אוהב גולה כגון דשמיך כשאלמרו לו העדים בודאי אי הוה אמר לא הרגמיו יכול לתרך ולומר לא הרגמיו שוגג אלא מיד כמו 'יגלא אכלתי חלב אבל כיון דשמיך כהודאה דמיא: ב"ב הוסיפין בקריבין אאותה מיתה. פי' הקונטרס שאין להם גם והמלטה וקשה דמאי קמ"ל פשיטא ובכתובות(ס) פירש שרוצה לומר מקדימין שלא יענו דין וגם זה קשה דמאי קמ"ל פשיטא לכך פירש ר"י מקדימין הכי פירשו ודאי אהא כתיב ליהמתן במיתה (א) שהמיתו אכל ודאי אם אלו יכול אפי"ה נמיתם בכל מיתה שנוכל דמינחא (ז' דף ק"ה): וקשה דאמרינן פרק נגמר דין (פ' ה' דף ק"ה): דרואה וגואל הדם הו' ב' כמזינין הבאין כחמד וכן קשה דמוספתא (פ"ג דפ' ה' דף ק"ה): אבל הזמנין שאין אהא יכול להמיתן במיתה הכתובה בהן אהא ממיטם בכל מיתה ודריש ליה מן קרא דובערת הרע מקריבין ואמאי (ז') הו' רואה וגואל הדם ב' כמזינין הבאים כחמד ומירך ה"ר יוסף דרואה וגואל הדם הו' ב' כמזינין הבאין כחמד לענין שלל נלמוד שאר מומתיין מהם להמיתם אף במיתה שאינה מד' מיתות ב"ד אבל א"ת מד' מיתות ב"ד פשיטא נמיטם בכל חייבי מיתות: וזמני' בת בהו ובעולה שאין מקדימין אאותה מיתה אלא משכימין לאותה מיתה שנגמר בה דיו של נדון: חזן מומומי בת בהו ובעולה שאין מקדימין לאותה מיתה אלא למיתה אחרת ויש עדים וזמנין אחרים שאין עושין בהו דין הומה כל עייק אלא מלקות ארבעים כיצד מעידין אנו באיש פלוגי שהרג פלוגי או בן חלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה את הארבעים מנגיני מילי א"ר יהושע בן לוי (אמר ר"ש בן לקיש) דאמר קרא יועשיהם לו כאשר זמס לו ולא לורעו וליפסלוהו לדידהי ולא וליפסלו לורעי בעינן כאשר זמס לעשות וליכא בר פריה אומר ק"ו ומה המתחלל אינו מתחלל הבא לחלל ולא חילל אינו דין שלא יתחלל מתקף לה רבינא אם כן בטלת תורת עדים וזמנין ומה

לומר מיד הייתי כדאמר גבי אכלת חלב בפ"ק דבבא מציעא (דף ג'): וי"ל דמייירי שבראו זו רגלים לדבר ששומט הכרזל מקחו ואיכא למימר דלא נכתוין אבל קשה מהא דתנן פרק אלו הן הגולין (לקמן דף ט'): דשוגא אינו גולה לאו כי האי גונגא דומיא דגולה לדבר והשתא ניחא משוגא וי"מ אוהב גולה כגון דשמיך כשאלמרו לו העדים בודאי אי הוה אמר לא הרגמיו יכול לתרך ולומר לא הרגמיו שוגג אלא מיד כמו 'יגלא אכלתי חלב אבל כיון דשמיך כהודאה דמיא: ב"ב הוסיפין בקריבין אאותה מיתה. פי' הקונטרס שאין להם גם והמלטה וקשה דמאי קמ"ל פשיטא ובכתובות(ס) פירש שרוצה לומר מקדימין שלא יענו דין וגם זה קשה דמאי קמ"ל פשיטא לכך פירש ר"י מקדימין הכי פירשו ודאי אהא כתיב ליהמתן במיתה (א) שהמיתו אכל ודאי אם אלו יכול אפי"ה נמיתם בכל מיתה שנוכל דמינחא (ז' דף ק"ה): וקשה דאמרינן פרק נגמר דין (פ' ה' דף ק"ה): דרואה וגואל הדם הו' ב' כמזינין הבאין כחמד וכן קשה דמוספתא (פ"ג דפ' ה' דף ק"ה): אבל הזמנין שאין אהא יכול להמיתן במיתה הכתובה בהן אהא ממיטם בכל מיתה ודריש ליה מן קרא דובערת הרע מקריבין ואמאי (ז') הו' רואה וגואל הדם ב' כמזינין הבאים כחמד ומירך ה"ר יוסף דרואה וגואל הדם הו' ב' כמזינין הבאין כחמד לענין שלל נלמוד שאר מומתיין מהם להמיתם אף במיתה שאינה מד' מיתות ב"ד אבל א"ת מד' מיתות ב"ד פשיטא נמיטם בכל חייבי מיתות: וזמני' בת בהו ובעולה שאין מקדימין אאותה מיתה אלא משכימין לאותה מיתה שנגמר בה דיו של נדון: חזן מומומי בת בהו ובעולה שאין מקדימין לאותה מיתה אלא למיתה אחרת ויש עדים וזמנין אחרים שאין עושין בהו דין הומה כל עייק אלא מלקות ארבעים כיצד מעידין אנו באיש פלוגי שהרג פלוגי או בן חלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה את הארבעים מנגיני מילי א"ר יהושע בן לוי (אמר ר"ש בן לקיש) דאמר קרא יועשיהם לו כאשר זמס לו ולא לורעו וליפסלוהו לדידהי ולא וליפסלו לורעי בעינן כאשר זמס לעשות וליכא בר פריה אומר ק"ו ומה המתחלל אינו מתחלל הבא לחלל ולא חילל אינו דין שלא יתחלל מתקף לה רבינא אם כן בטלת תורת עדים וזמנין ומה